

Raymond Moody Jr. s Paulom Parryjem

BLJESKOVI VJEČNOSTI

Pratnja voljenih do vrata prema vječnosti

Zagreb, 2010.

Mojoj djeci i unuku.

Raymond Moody

Paige, mojoj kćerki i prijateljici.

Paul Perry

I našem agentu Natu Sobelu, koji je s nama
već tri desetljeća. S velikim poštovanjem,
ljubavlju i prijateljstvom.

Raymond i Paul

Sadržaj

1. Slučajno otkriće	9
2. Poplava priča	23
3. Moje iskustvo	44
4. Elementi svjedočenja iskustvu umiranja	69
5. Povijesne paralele	93
6. Pitanja o svjedočenjima iskustvu umiranja	115
7. Objašnjenja	141
O autoru	155

“Slučajnost je ime najvećeg izumitelja.”

MARK TWAIN

1. Slučajno otkriće

Kada sam upisao medicinski fakultet, 1972. godine, već sam bio poznat po istraživanjima pojave koju sam nazvao iskustva na rubu smrti. O toj temi tada još nisam pisao, no održao sam toliko javnih predavanja da sam bio slavan već kao student prve godine.

Ja nisam “izumio smrt”, kako su mi neki u šali govorili. Samo sam prikupljao i istraživao iskustva osoba koje su doživjele iskustvo na rubu smrti te raščlanio proces umiranja na njezine nepobitne dijelove. Spoj svih, ili samo nekih, nazvao sam *iskustva na rubu smrti*.

Rezultati mojih istraživanja su me očarali, a kad sam ih objavio u knjizi *Život poslije života*, i svijet je ostao u čudu. Otkrio sam da svi ljudi na pragu smrti prolaze kroz tunel na čijem se kraju nazire svjetlost. U toj su se svjetlosti često pojavljivala različita duhovna bića koja su im olakšavala prijelaz na drugi svijet. Mnogo se puta dogodilo da su ta duhovna bića bili njihovi preminuli rođaci. Katkad bi o njima govorili kao o *Bogu* ili *Isusu*. Često bi naveli da su razgovarali s Isusom ili da im je Bog rekao da njihovo vrijeme za umiranje još nije došlo.

Mnogi su mi ispričali da su napustili tijelo i odozgo gledali liječnike i medicinske sestre koji su im junačkim naporima

pokušavali spasiti život. Mnogima se pred očima odvrtio cijeli život, kojeg bi u tim trenucima ponovno “proživjeli”, a katkad bi cijelo iskustvo bilo praćeno komentarima nekog duhovnog bića.

Rijetko su se željeli vratiti u fizičko tijelo, no kad bi se vratili, spominjali su da ih je od tada pratio snažan osjećaj višeg životnog smisla – vjera da na Zemlji imaju još neku zadaću prije odlaska u kraljevstvo duša. Tih godina medicinske knjige još nisu pisale o takvim iskustvima, i zbog toga su mnogi očekivali da će mi moja istraživanja, kao i knjiga koja će uslijediti, donijeti nevolje. Kao student medicine koji je istraživao pojave koje su se mogle tumačiti kao duhovno ili čak religiozno iskustvo, bio sam otvoren prema predrasudama svijeta znanosti. Iako su iskustva na rubu smrti prisutna otkad je čovjek počeo promišljati o smrti, moja su istraživanja bila oblik hereze koja će me izgnati iz znanstvene zajednice.

Tako su razmišljali neki od mojih bliskih prijatelja.

Nisam se toliko brinuo hoće li me osoblje medicinskog fakulteta prihvatiti. Poput mnogih ljudi u povijesti, uključujući i liječnike, i ja sam slušao i čitao o nadnaravnim događajima u trenucima umiranja. Čak sam ih i sâm doživio. Kao student i nastavnik filozofije pročitao sam mnoga svjedočanstva o životu nakon smrti. O njima ima traga i u Platonovim djelima. O našem duhovnom tijelu piše i *Biblija*, posebice Poslanica svetog Pavla Korinćanima, u kojoj piše: “Postoji prirodno tijelo i postoji duhovno tijelo... Evo otajstvo vam kazujem: svi doduše nećemo usnuti, ali svi ćemo se izmijeniti.”

I velika djela svjetske književnosti također spominju elemente iskustva na rubu smrti. Jedan je takav primjer neugodan Scroogeov osvrt na vlastiti život u knjizi Charlesa Dickensa *Božićna priča*, a drugi Hemingwayevo izvantjelesno iskustvo tijekom bitke u *Kome zvono zvoni*.

Naravno, tu su i priče koje slušamo od prijatelja i obitelji. Meni je svoju priču ispričao bratić Ronnie koji je skoro umro nakon jedne operacije. Govorio je o ulasku u nebesko kraljevstvo gdje mu je jedno biće svjetla reklo da se, prijeđe li određenu granicu, neće vratiti u fizičko tijelo. Ronnie se tada okrenuo i potrčao što je brže mogao sve dok se nije vratio u tijelo. Tu je i priča Georgea Ritchieja, liječnika iz Charlottesvillea u Virginiji, koji je proglašen mrtvim u vojnoj bolnici u Teksasu. No na kraju je doživio *samo* jedno od najnevjerojatnijih iskustava na rubu smrti – izvantjelesno putovanje preko cijelih Sjedinjenih Država, toliko živopisno da ga je, nakon oporavka, mogao i uživo proći. Zapravo me Ritchiejeva priča potaknula da počnem skupljati slična iskustva svojih studenata na Sveučilištu East Carolina, gdje sam predavao filozofiju, te da istražim elemente koje sam svrstao pod zajednički nazivnik “iskustva na rubu smrti”.

Ubrzo se pročulo da proučavam tu pojavu pa su mi se počeli obraćati ljudi sa sličnim iskustvima. Shvatili su da njihovo iskustvo nije jedinstveno i da su nešto slično proživjeli milijuni ljudi širom svijeta. Zvono na mojim vratima zvonilo je jednako često kao i moj telefon, dovodeći ljude koji su mi željeli ispričati svoju priču. Osim toga, bilo im je važno čuti da nisu ludi niti im se priviđa. Svaki bi od njih osjetio olakšanje kada bi čuo da nije jedini s takvim iskustvom, a ja bih se razveselio novom slučaju za svoje istraživanje. Kad bi mi se u javnosti obratila neka osoba riječima: “Imam za vas priču u koju nećete moći povjerovati...”, moje bi srce od uzbuđenja brže zakucalo. To mi se događa i danas, nakon nekoliko desetljeća. Važno je spomenuti da su mi mnoge osobe s iskustvom na rubu smrti uputili liječnici.

ISTRAŽIVANJA ISKUSTAVA KLINIČKE SMRTI TOPLO SU PRIHVACENA

Nije me iznenadilo što su me, nakon što sam u dvadeset četvrtoj godini upisao medicinu, nastavnici na Medicinskom fakultetu Georgia velikodušno prihvatili. Već me tijekom prva dva tjedna nastave osmero profesora pozvalo u svoj ured ili kuću, želeći sa mnom popričati o iskustvima na rubu smrti.

Jedan od njih bio je i dr. Claude Starr-Wright, profesor hematologije, koji se jednom našao u nezavidnoj situaciji u kojoj je morao pružiti prvu pomoć prijatelju čije je srce prestalo kucati. Na Claudeovo veliko iznenađenje, prijatelj se prilično naljutio kad se vratio s praga smrti. Ispričao je da se našao na tako prekrasnom mjestu, poput raja, da se uopće nije želio vratiti.

I drugi su mi liječnici pričali o vlastitim nevjerojatnim iskustvima sa smrću. Sva su od njih sadržavala njima zbunjujuće elemente koje nisu mogli izraziti riječima, sve dok nisu čuli za moje istraživanje i shvatili da je ono čemu su svjedočili bilo iskustvo na rubu smrti.

Tijekom tih prvih nekoliko mjeseci na medicini čuo sam brojne priče od kojih se svaka mogla uklopiti u opis iskustva na rubu smrti, kako sam ga opisao u svom radu. Gotovo svaki tjedan neki bi mi liječnik, medicinska sestra ili pacijent ispričao novu priču o mističnim doživljajima s one strane života. *Oduševljavala me činjenica što su mi stalno pristizali materijali koji potvrđuju rezultate mojih istraživanja.*

Zatim se dogodilo nešto što će sve to promijeniti.

Jednog sam dana stajao pokraj kioska i čitao članak o Gorgeous Georgeu, slavnom hrvaču iz pedesetih godina 20. stoljeća. Odjednom mi se približila privlačna žena i pružila ruku.

“Raymonde, ja sam dr. Jamieson“, predstavila se.

Bila je to ugledna članica fakulteta, toliko ugledna da mi je bilo pomalo neugodno što čitam članak o hrvaču. Pokušao sam sakriti časopis, no dr. Jamieson tome nije pridavala pažnju. Rekla je kako joj je majka nedavno umrla i da se tijekom njezina umiranja dogodilo nešto o čemu nije čitala u mojim istraživanjima niti je čula od ikog drugog.

Zamolila me da je otpratim do ureda kako bi mi tamo, u miru, ispričala što se dogodilo. Udobno smo se smjestili i počela je pričati priču kakvu do tada uistinu još nisam čuo.

“Ponajprije, moram vam reći da nisam odgajana u vjerskoj obitelji“, rekla je. “To ne znači da su se moji roditelji protivili vjeri – samo nisu razmišljali o takvim temama. Tako ni ja nisam razmišljala o životu nakon smrti jer se o tome u našoj kući nije razgovaralo.“

No prije dvije godine moja je majka doživjela srčani zastoj. To se dogodilo u njezinoj kući baš dok sam bila kod nje. Naravno, odmah sam joj pružila prvu pomoć. Možete li zamisliti što znači oživljavati vlastitu majku disanjem usta na usta? To je vrlo zahtjevno i kod osoba koje ne poznajemo, a oživljavanje vlastite majke gotovo nezamislivo.

To sam radila dugo, možda tridesetak minuta, sve dok nisam shvatila da je svaki daljnji napor uzaludan i da je moja majka umrla. U tom sam trenutku stala i duboko udahnula. Bila sam iscrpljena i, iskreno, nije mi bilo jasno da je umrla.

U tom je trenutku dr. Jamieson osjetila kako izlazi iz tijela. Shvatila je da se nalazi iznad svog i tek umrlog majčina tijela te da cijeli prizor promatra kao s balkona.

“Činjenica da sam izvan tijela me zapanjila“, rekla je. “Dok sam se pokušavala sabrati, uvidjela sam da i duh moje majke lebdi pokraj mene. Bila je tu, pokraj mene!“

Dr. Jamieson se nježno oprostila s majkom koja se tada već smiješila i izgledala sretno, potpuno suprotno od njezina beživotnog tijela koje je ležalo na podu. Tada je vidjela još nešto što ju je iznenadilo.

“Pogledala sam u kut sobe i postala svjesna prolaza u svemir kroz koji je prodirala svjetlost, poput vode iz otvorene slavine. Iz te su svjetlosti stizali ljudi koje sam godinama poznavala, majčini pokojni prijatelji. No tu su bile i meni nepoznate osobe, pretpostavljam također majčini prijatelji.”

Pratila je kako njezina majka odlazi u svjetlost. Posljednje što je vidjela bio je njezin vrlo nježan susret sa starim prijateljima. “Tada se otvorio zatvorio poput spirale, poput leće na fotoaparatu, i svjetlost je nestala”, rekla je.

Koliko je dugo to iskustvo trajalo, ne zna. Ali kad je završilo, ponovno se našla u svom tijelu, stojeći pokraj pokojne majke, potpuno zbunjena iskustvom koje je upravo doživjela.

“Što mislite, što znači ova priča?” pitala je.

Jedino što sam mogao učiniti bilo je slegnuti ramenima. Do tada sam čuo desetke priča o iskustvima na rubu smrti. Svaki bi mi se tjedan obratila nova osoba sa sličnom pričom. Ali iskustvo dr. Jamieson bilo je uistinu jedinstveno i o njemu nisam mogao ništa reći.

“Pitala sam vas, što mislite, što to znači?” ponovno mi se obratila.

“To je empatično iskustvo”, rekao sam, koristeći pojam koji označava sposobnost proživljavanja tuđih osjećaja. “Možemo ga nazvati i sudjelovanjem u iskustvu umiranja.”

“Jeste li čuli još takvih priča?” pitala je, vidno uzbuđena očekujući potvrđan odgovor.

“Ne, dr. Jamieson, nisam”, odgovorio sam. “Bojim se da je vaša prva.”